

"КУДИ ПОСПІШАЛИ МУРАШКИ"

УРОК ПОЗАКЛАСНОГО ЧИТАННЯ В І КЛАСІ ЗА ОДНОІМЕННОЮ

ЗБІРКОЮ КАЗОК В.О.СУХОМЛИНСЬКОГО

/Д. Т. Федоренко/

МЕТА: Розкрити невичерпні виховні, розвивальні і формуючі якості педагогічних казок В.О.Сухомлинського, довести потребу їх широкого вжитку в навчально-виховному процесі в початкових класах та продемонструвати чарівність рідної мови.

ЗАВДАННЯ:

1. Навчити учнів виразно і осмислено читати незнайомі казки мудрого учителя Василя Олександровича Сухомлинського /1918 - 1970/.
2. Сформувати уміння і навички слухати і чути текст та розуміти підтекст алегоричних творів, якими є казки.
3. Виховати почуття синівної любові до рідної української мови, якою говорили і писали І.П.Котляревський, Т.Г.Шевченко, В.О.Сухомлинський та значний ряд інших славетних синів України.

ТИП ОБРАНОВОГО ВИДУ ЗАНЯТТЯ: Комбінований урок з елементами театралізованого.

ОБЛАДНАННЯ: Роздатковий матеріал: збірки казок В.О.Сухомлинського "Куди поспішали мурашки" / - К., 1981/ на кожну парту; тематична виставка дитячих малюнків - ілюстрацій до педагогічних казок учителя "Сонце Чудотворця"; збірки казок В.О.Сухомлинського "Гаряча квітка" /1978/, "Казки школи під голубим небом" /1991/, "Чиста криниця" /1993/, а також збірка казок дітей школи, в якій працював Чудотворець, "Павлиські казки" / - М., 1979, рос. мовою/, ілюстрації до цих книг.

ЗАГАЛЬНЕ ЗАУВАЖЕННЯ. Урок позакласного читання за збіркою казок "Куди поспішали мурашки" найкраще проводити враз після читання в класі казки В.О.Сухомлинського "Дощик і гриби", або "Де нокує воляня дівля" /див.: Чередиченко Д. Материнка: Український буквар. - К., 1992. - С. 144, 149.

В класах, які працюють за Іншими Букварями, - враз після знайомства з першою ж казкою Василя Сухомлинського.

Х І д у р о к у:

І. Організація класу, психолого-педагогічний настрій учнів першого класу.

У ч и т е л ь: Хто з вас, діти, пригадає, які казки Василя Сухомлинського ми уже читали в класі чи ще в дитячому садку? /"Дощик і гриби", "Де ночує водяна лілія"/.

- А хто з вас запам'ятав, ким був Василь Олександрович Сухомлинський? Це талановитий учитель в школі села Павлів Кіровоградської області, потім - директор тої ж школи. Він був учителем, і всодночас - вченим, академіком. Василь Олександрович - автор багатьох книг для учителів і батьків, для дітей і молоді, Герой Соціалістичної Праці.../

Учитель звертає увагу дітей на виставку книг казок В.О.Сухомлинського та ілюстрацій до них, і запитує:

- А хто з вас раніше читав чи бачив чарівну збірку казок В.О.Сухомлинського "Куди поспішали мурашки".

Можливо, хтось має у себе вдома таку дивну книжку?

У ч и т е л ь: Покладіть книжку посеред парти. Давайте уважно розглянемо обкладинку.

Зверху метелики з кумедними обличчями ведуть між собою розмову, а майже в центрі - назва книги, а під назвою по листочках роблячі мурашки несуть свою їстовну ношу. Куди ж вони поспішають?

Весь малюнок обкладинки нагадує гушавину барвінку, любистку, і ліворуч ще видно колосок. І у цих хащах сновігають мурашки. Вони живуть на землі, в лісі, на галлявинах, на городках, в посадках, скрізь, де є рослинність.

Он бачите, мурашки рухаються в одному напрямку, вони поспішають. І щоб дізнатись, куди саме, відкриємо сторінку 5 книжечки.

Усі слідкуємо за мною, а я прочитаю вам перший раз казочку Василя Олександровича Сухомлинського, яка так і називається "Куди поспішали мурашки".

Текст казки.

- Чи сподобалась казочка?

- Так куди ж поспішали мурашки?

/Спершу до місяця, де падали крихітки горіхів, які гризла білочка, і уже із смачним харчем - до своїх маленькій мурашенят, у свій мурашник, як зветься їх помешкання/.

- А тепер уважно розглянемо малюнки на сторінках 4 і 5.

/Мурашки несуть горіхові крихітки до мурашника/.

- Подивіться на текст казки. Скільки частин казки видно?

/Ді: маленька вступна, в якій розповідається про білочку, горіхи і крихітки горіхів, що падали на землю. Друга частина - значно більша, в ній розповідається про мурашок.

Р о б о т а н а д т е к с т о м .

- Треба прочитати і переказати вступну частину казки про білочку...

- А тепер слід відшукати речення, що розповідають про Мурашку, яка бігла між травою. Куди і за чим бігла Мурашка?

- Прочитайте далі речення цієї прекрасної казочки самостійно до кінця і дайте відповіді на такі питання:

1. Куди Мурашка понесла запахну і смачну крихітку горіха?

2. Що розповіла Мурашка своїм сусідам?

3. Що зробили мурашки-сусіди?

4. Що їли Мурашині дітки?

5. Чи вистачить діткам у мурашнику смачної їжі на зиму?

Р о б о т а н а д с л о в а м и :

Мурашка, мурашенята, мурашки, мурашник.

ЗАВДАННЯ ДОДОМУ: І. Розповісти батькам казку "Куди поспішали мурашки", з якою так доладно познайомилися в класі.

- А тепер відкриємо сторінку 6, на якій малюєнька, але часівна казочка "Зайчик і Місяць". Спробуйте прочитати її самостійно, тим паче, що в садочку ви уже знайомилися з нею, читали вголос. Я ж тим часом підготую слова, які нам треба буде пояснити.

/На дошці вивілюється плакат із словами:

У з м і с с я , м о р о з т р і щ и т ь , я р .

Ж а л к о с т а л о .

С т і г с о л о м и .

Робота над словами.

- Хто хоче казку В.О.Сухомлинського "Зайчик і Місяць" переказати близько до тексту?

2. Завдання додому: Прочитати батькам казку В.О.Сухомлинського "Флейта і Вітер" /у кн.: "Куди поспішали мурашки" - С. 13; "Гаряча квітка". - С. 100; "Казки школи під голубим небом". - С. 116/.

- Кожен з вас подав свої малюнки на виставку "Сонце Чудотворце". Ми вже зупинялися з вами на найкращих малюнках Олеси і Дениски. Всі інші, не менш цікаві, ось на цій виставці. Враз після дзвоника розгляньте їх і вгадайте, котрий малюнок до якої казки В.О.Сухомлинського ви підготували учні нашого класу.

3. Завдання додому: Намалювати Ілюстрацію /малюнок/ до великої мудрої казки В.О.Сухомлинського "Кому ж іти за дровами". Повідомлення дітям, що з кращих учнівських малюнків буде ще одна тематична виставка "Гаряче серце казкаря".

ПІДСУМКИ УРОКУ

Коротка бесіда учителя про казки з книги В.О.Сухомлинського "Куди поспішали мурашки".

ДО МЕТОДИЧНОЇ СПРАВЕЖИ УЧИТЕЛЯ

/Вибірково/

Сухомлинський В. О. Педагогічний світ казки: Бесіда з марійськими вчителями 1967 року. - Магнітний запис; Казки під голубим небом //Поч. школа, 1993. - № 10; На нашій совісті - людина. Із записника В.О.Сухомлинського //Там само; Чотири аркуші золотого паперу. Новелети //Пам'ятки України, 1988. - № 1; Публікується вперше: Сьогодні - міжнародний день захисту дітей //Літературна Україна, 1989. - 1.06. - № 22; Учіль дітей добра //Україна, 1964. - № 39; Свіжий вітер казки //Поч. школа, 1990. - № 9; Слово рідної мови // Укр. мова і література в школі, 1982. - № 12 та Ін.

Сухомлинська О. В. Свіжий вітер казки //Рад. освіта, 1990. - № 77; те ж: //Поч. школа, 1990. - № 9.

Бик А. С., Семенов М. В. Народознавчі вивски педагогічної спадщини В.О.Сухомлинського //Поч. школа, 1993. - № 10.